

Definitioner af sadomasochisme gennem tiden

Man hører ofte, at SM kan være svært at dyrke på grund af omverdenens fordomme. Men hvordan har omverdenen fortolket begrebet sadomasochisme, sadisme og masochisme? Vi har dykket ned i en række leksika og set nærmere på, hvordan ordene er fortolket.

Tekst: Kirke | **Illustration:** Emil Olsen

At der ikke medtages leksika fra før århundredeskiftet skyldes, at begreberne sadisme, masochisme og sadomasochisme ikke optræder tidligere end 1926. For helhedens skyld er uddragene gengivet præcis som de står i leksikaerne med datidens grammatik og sprogbrug.

Salmonsens Konversationsleksikon, 1926:

Sadisme er en Form for seksuel Perversitet. Hvor Vedkommende faar seksuel Tilfredsstillelse ved at tilføje den anden Part Smerte ell. Lidelse, undertiden ved Slag ell. Legemlig mishandling (i de mest yderliggaaende Tilfælde ved Mord, »Lystmord«), undertiden ogsaa ved sjælelige Pinsler. S., der synes at være hyppigst hos Mænd, er ikke sjælden i ganske lette Former, medens de udtalte Tilfælde er mindre almindelige. S. danner en Modsætning til Masochismen, ved hvilken Vedkommende føler seksuel Tilfredsstillelse ved selv at pines. S. har sit Navn efter den fr. Marquis de Sade (s. d.). K. H. K.

Masochisme [-kis-], en Abnormitet på Kønslivets Omraade, som har faaet sit navn efter den østerr. Forf. Sacher-Masoch. M. viser sig ved, at det Individ, hvis Kønssdrift har denne retning, kun finder seksuel Tilfredsstillelse naar der under Samlejet (ell. Uden et saadant) tilføjes ham en Smerte, sædvanlig ved Slag ell. Bid; i nogen Tilfælde gaar Ønsket i Retningen af Tilføjelse af Lidelse paa det psykiske Omraade, fremkaldt ved Udskaelden ell. Forhaanelse. M. danner en Modsætning til Sadismen, ved hvilken Vedk. Ønsker at tilføje den anden Part Smerte. Ganske lette Elementer af M. findes hos mange Mennesker, hvis Kønssdrift som Helhed er normal. Som virkeligt sygeligt opfatter man kun de forholdsvis sjældne Tilfælde, hvor Kønssdriften udelukkende kan tilfredsstilles ved masochistisk Handling. K. H. K.

Overraskende nok er klassiske Salmonsens Konversationsleksikon både nuanceret og fyldigt i sine definitioner set med datidens øjne. Sadomasochisme er ikke indført som et begreb, men både sadisme og masochisme er opført og danner parløb i betegnelserne.

Her varieres mellem at betegne sadisme som en perversitet og masochisme som en abnormitet. Men selvom det derved får en em af "sygeliggørelse" over sig, er der åbenhed for at snerten af begge dele ganske naturligt kan forekomme i et helt almindeligt seksuelt mønster. Derudover skelnes der fint mellem fysisk og psykisk udøvelse og disse eksemplificeres. Ikke hvad man havde forventet sig af et alment borgerligt leksikon fra 1926.

Det danske Sprog & Litteraturselskabs Ordbog over det Danske Sprog, 1939:

Sadisme, en. [sa'dism] (l. br. **Sadismus**. *Klinisk Ordbog*. (1921).216). (fra fr. sadisme, jf. ty. Sadismus; betegnelsen efter (marquis de) Sade, fransk forfatter († 1814), som skrev en række obscøne romaner; jf. Sadist, sadistisk; især med.) form for kønslig (seksuelt) betonet abnormitet, i hvilken seksuel tilfredsstillelse opnaas ved at tilføje en person legemlige (undertiden sjælelige) lidelser (ved mishandling osv.); undertiden (📖) ogs. i al alm. om tilfredsstillelse ved at pine andre ell. betragte andres lidelser. Meyer.

Her er vi ved at nå en konsensusform, der går igen i mange af de efterfølgende leksika og ordbøger. Sadisme og masochisme (der ikke kunne slås op i denne ordbog) omtales konsekvent som en abnormitet eller perversitet uden formildende omstændigheder.

Det Nye Salmonsens, 1949:

sa'disme (efter den fr. marquis de Sade) seksuel abnormitet, kendetegnet derved, at den seksuelle tilfredsstillelse kun opnås ved samtidig mishandling, i ekstreme tilf. v. mord, af partneren

masochisme [-'ki-] (efter den østr. Romanforf. Leopold von Sacher-Masoch), abnormalitet kendetegnet ved, at kønslig tilfredsstillelse kun opnås, hvis partneren tilføjer den påg. legemlige el. psykiske smerter.

Desværre har Salmonsens valgt at følge konsensus og fremlagt en snerpet kort sygeliggørelse på linie med datidens leksika. På trods af 23 års udvikling er den åbne og formildende forklaring væk, som ellers fremstod eksemplarisk i det gamle Salmonsens Leksikon. I stedet er en kort sjusket forklaring kastet op, hvor man for masochistbegrebet kommer i tvivl om, hvem der gerne vil slå hvem.

Lademanns leksikon, 1997:

masochisme [-'kism]: perversion, hvor seksuel tilfredsstillelse opnås ved at føle smerte; navngivet efter den østrigske forfatter Sacher-Masoch (1836-95). Anvendes også i videre betydning om personer, som gennem længere tid underkaster sig andres magtudøvelse uden at gøre modstand.

sadisme: seksuel afvigelse, hvor seksuel tilfredsstillelse opnås ved at påføre andre smerte eller ved at lade partneren indgå i forskellige underkastelsessituationer. Bruges også om nydelsen ved at pine dyr eller mennesker eller ved at se andre gøre det; men til forskel fra den seksuelle afvigelse tilføjes modparten her skade. Navngivet efter marquis de Sade.

Lademann, som jeg kan huske fra min barndom som obligatorisk oplagsværk, har i det mindste sprogligt korrigeret for evt. misforståelser. Men heller ikke her er der megen hjælp at hente. Sygdomsbetegnelserne perversion og abnormalitet bruges stadig. Dog er vægten mellem det fysiske aspekt og det psykiske til dels hentet ind igen, og det er en formildende omstændighed, at det antydes at sadisme kan udøves seksuelt uden at nogen lider skade.

Encyklopædien, Danmarks Nationalleksikon, 2000:

'somasochisme, [-'kism], (1. led efter Maquis de Sade, 2. led efter Leopold von Sacher-Masoch), kombination af sadisme og masochisme, ofte i et somasochistisk parforhold, se perversion.

perversion, (af lat. *perversio* 'venden omkring, kasten omkuld', af *per-* og afledn. Af *vertere* 'vende'), fordrejning, seksuel afvigelse. Betegnelsen perversion er mindre heldig til daglig brug pga. dens nedvurderende klang. Ofte bruges seksuel afvigelse synonymt med perversion, men hvor seksuel afvigelse refererer til seksuelle praktikker der er usædvanlige i en given kultur, anvendes perversion som betegnelse for en intrapsykisk symptomdannelse, et ubevidst forsøg på at reparere en indre konflikt. Det karakteristiske for en perversion er dens "eksklusive" karakter, dvs. at der gennem perversionen opnås en specifik lysttilfredsstillelse, der udelukker (*ekskluderer*) eller overgår andre former for seksuel udløsning.

Eksempler på perversioner er *fetichisme* (seksuel stimulation via bestemte genstande eller materialer, fx pels, læder), *ekshibitionisme* (seksuel stimulation ved at blotte og vise sig frem), *voyeurisme* (seksuel stimulation ved at iagttage/belure andres afklædning eller seksualitet), *pædofili* (seksuel tiltrækning af børn), *sadisme* (seksuel stimulation ved at pine og ydmyge andre), *masochisme* (seksuel stimulation ved selv at blive pint eller ydmyget). Visse perversioner er ulovlige, fx pædofili og ekshibitionisme (se seksualkriminalitet).

Til midten af 1800-t. opfattedes perversion som synd, utugt, en moralsk forseelse. I slutningen af 1800-t. ændredes synet på perversioner fra synd til psykisk lidelse og afgrænsedes til "kønslige ytringer som ikke stemmer overens med naturens hensigter, dvs. forplantningen". Richard von Krafft-Ebing skelnede mellem perversion (sygdom) og perversitet (last).

Freud betegnede den infantile seksualitet som "polymorf pervers", dvs. at der hos alle mennesker kan spores "ansatser til afvigelser", hvis videre udvikling kan føre til perversion, såfremt den normale

kønsudvikling slår fejl. Det normale seksualmål defineres som kønsorganernes forening under samlejet, udløsning af seksuel spænding og midlertidigt dæmpning af seksualdriften. Perversion består således i et ændret seksualmål eller -objekt i forhold til det normale, Freud taler om en ubarmhjertig modsætning mellem kulturens krav og de seksuelle instinkters, men anså langt fra perversioner for harmløse, idet de banaliserede og degraderede kærligheden.

Ifølge nutidig opfattelse kan perversioner opfattes som seksualiserede konfliktløsningsforsøg – ofte på baggrund af komplekse ritualer – der tjener til at modvirke psykiske sammenbrud og muliggør seksuel ophidselse og udløsning. De perverse fantasier og handlinger betragtes som individets redningsforsøg, hvorigennem det, på en fordrejet måde, bevarer en rest af sin evne til kærlighed og kontakt. Men da der er tale om en symbolsk konflikt, ikke om en egentlig forarbejdning af konflikten, må ritualer atter og atter gentages. Perversionens primære mål er angstreduktion, at være værn mod en følelse af fortvivlelse og nedvurdering, triumf over ikke længere at opleve sig ydmyget.

Mange yngre analytikere understreger elementer af vrede og fjendtlighed i perverse handlinger. Som årsag angives ikke en primær libidinøs afvigelse, men en defekt narcissistisk udvikling. Kernetraumat antages at være en svær forstyrrelse i det tidligere mor-barn forhold, hvor moderen af barnet opleves som almægtig, skræmmende, farlig og umyndiggørende. Perversionen opfattes som et mislykket forsøg på at reparere denne skade, basalt gennem dehumanisering af egen og andres kroppe.

Erfaringsmæssigt er det vanskeligt og ofte umuligt at få mennesker til at opgive en perversion til fordel for den "normale" adfærd, idet perversionen, uanset de psykiske og sociale problemer, den i sig selv kan medføre, trods alt opleves som et mindre onde end svækkelsen af den psykiske integritet.

PHer

Encyklopædien er interessant.

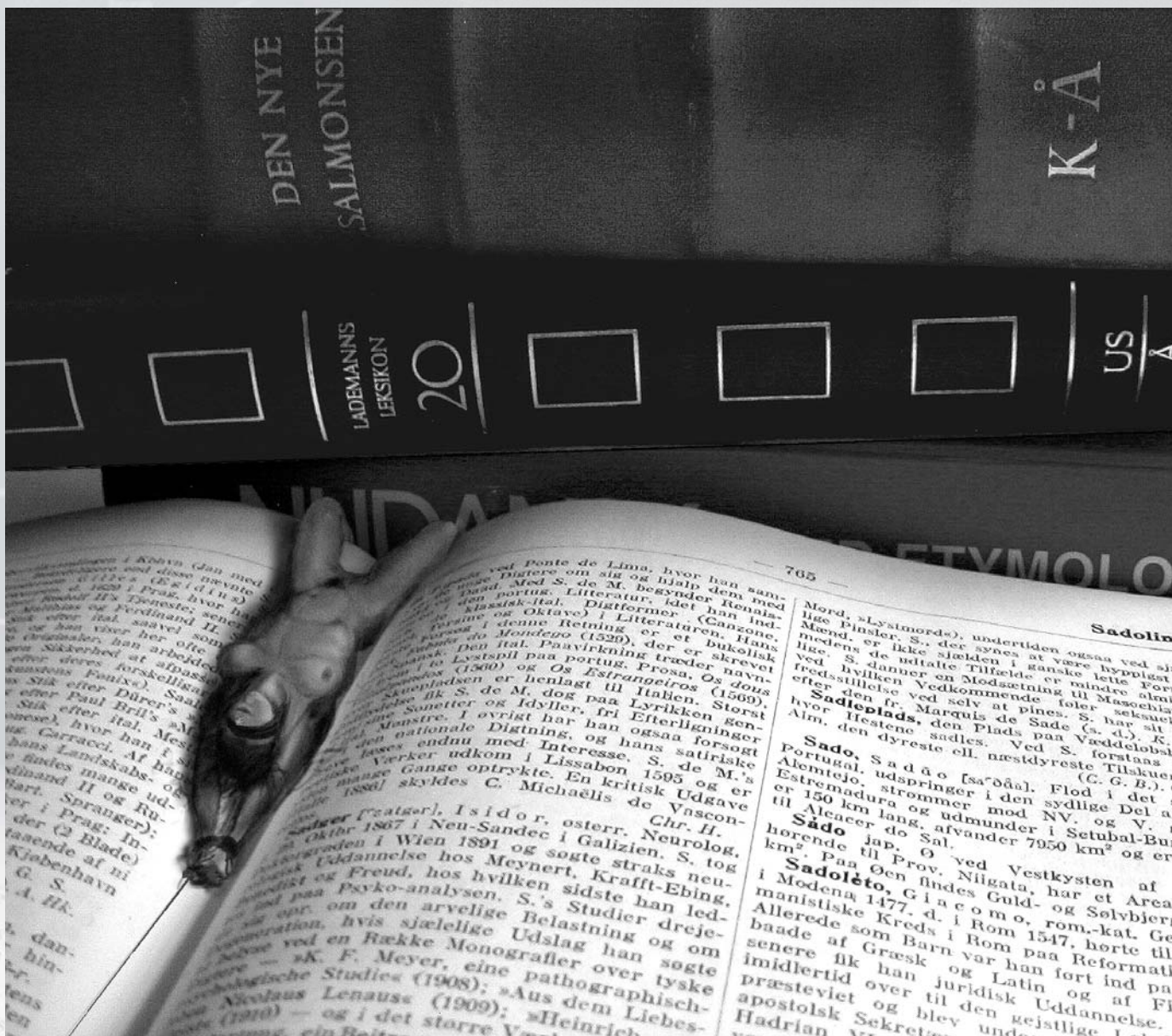
Dels fordi den kommer til at forstå som dette århundredes op-lagsværk (i det mindste indtil det næste bliver lavet) og dels fordi der i en encyklopædi er plads til uddybelser. Men skulle man nu

tro, at der derved er en tidssvarende og udførlig forklaring på det danske SM-liv bliver man skuffet. Begrebet somasochisme fremstår ganske kort, og til encyklopædiens ros genindføres parforholds-begrebet. At en sadist faktisk kan

passe til en masochist. Der henvises både her og under "sadisme" og "masochisme" som begreb til artiklen perversioner.

Under begrebet "perversioner" vil filmen uden tvivl knække for no-

gen. De som mener at somasochisme er en naturlig og sund tilstand bliver modsagt af artiklens argumentation. Somasochisme henføres til rækken af perversioner og nævnes i samme bås som bl.a. pædofile. Dette vil få hårene

sig til at rejse sig på hovedet af de fleste, og det er tydeligt, at forfatteren til denne artikel er fra behandlersystemet og ikke kultur- eller seksuolog, som det ellers kunne have været givtigt at få en forklaring fra.

Det gode er, at der dog gives en forklaring på begrebet perversion samt seksuel afvigelse. Derudover er der ikke noget at klandre artiklen for, den gennemgår kort Krafft-Ebing, Freud og den nutidige kliniske opfattelse af årsager til perversioner hos mennesket.

Men artiklen cementerer sadomasochismen som udtryk for en sygelig tilstand.

Forklaringen er, at en perversion med moderne behandlere betragtes som en kompensation for en mangel hos det tidligt svækkede individ, og derved manifesterer artiklen – måske ubevidst - skellet mellem "normalt" og "unormalt". Dette giver grobund til eftertanke. Dels ville det snart være gavnligt om en dansk kultursociolog gav sig i kast med at udforske det danske sadomasochistiske miljø.

Det ville være befriende som modvægt til det kliniske behandlersystems uimodsagte patent på at være eksperter på begrebet sadomasochisme.

Dels må vi spørge os selv, om vi finder, at SM er udtryk for en "naturlig" tilstand, og om fornægtelsen af det kliniske element tjener det formål det skal – nemlig at gøre SM til en acceptabel seksualitet på linie med homoseksualitet. Eller om vi bør begynde at inkorporere det kliniske element i vores egne forklaringer og dermed

ophæve den kontekst, der konstant forsøger at skubbe SM ud i en unaturlig kompensations sfære. At forklare at det på trods af verdens traumatiserede mor-barnstadier er muligt at leve med SM på en harmonisk og afbalanceret måde. At det er muligt at leve et godt og rigt liv og lære sig mange forskellige værktøjer til at tackle livet – selvom man har siddet skævt på potten og godt kan lide smæk.

Ude i naturen er der mere frit spil. Min kone bliver utålelig, hvis der går for lang tid mellem seancerne. Så bliver det ulideligt derhjemme.

Jeg finder et specielt sted, der lige passer til mine ideer. Det kan være et træ, som jeg fikserer hende til. Jeg vil gerne have, at det ikke ligger for øde, for det pirrer os begge, at andre kan få et glimt af det.

Det provokerende element er altid en del af vore lege ude. Ellers kunne vi jo lige så godt finde en klub. Vi prøver ikke at genere folk, men jeg holder af at føle, at min kone kan ses. Og at det er mig, der viser hende frem.

